

מקור המאמר בהקדמת הזוהר דף יג ע"ב
מועלת מצוות הצדקה

פְּקוּדָא תְּשִׁיעָא לְמִיחֵן לְמַסְכְּנֵי וּלְמִיחֵב לֹון טְרַפָּא. דְּכְתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֶׂה אָדָם, מְשׁוֹתָפָא כְּלָל דְּכֵר וְנוֹקְבָא. בְּצַלְמֵנוּ, עֵתִירֵי. כְּדְמוּתֵנוּ, מַסְכְּנֵי. דְּהָא מַסְטְרָא דְּכֹוֹרָא עֵתִירֵי, וּמַסְטְרָא דְּנוֹקְבָא מַסְכְּנֵי. כְּמָה דְּאֵנוּן בְּשׁוֹתָפָא חָדָא. וְחָס דָּא עַל דָּא, וְיִהִיב דָּא לְדָא וְגַמְיֵל לִיָּה טִיבּוּ, הָכִי אֶצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְתַתָּא לְמַהוּי עֵתִירָא וּמַסְכְּנָא בְּחַבּוּרָא חָדָא, וּלְמִיחֵב דָּא לְדָא וּלְגַמְלָאָה טוֹבָא דָּא לְדָא.

וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו' רָזָא דְּנֹון חֲמִינֵן בְּסַפְרָא דְּשְׁלָמָה מְלָכָא, דְּכָל מָאן דְּחָס עַל מַסְכְּנֵי בְּרַעוּתָא דְּלָבָא, לָא מְשַׁתְּנֵי דְּיוֹקְנֵיהּ לְעָלָם מְדִיוֹקְנָא דְּאָדָם הָרָאשׁוֹן. וְכִיּוֹן דְּדִיוֹקְנָא דְּאָדָם אֶתְרָשִׁים בֵּיהּ, שְׁלִיט עַל כָּל בְּרִיּוֹן דְּעָלְמָא בְּהֵוּא דְּיוֹקְנָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ט) וּמִוֹרָאֲכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגו' כְּלָהוּ זַעִין וְדַחְלִין מֵהֵוּא דְּיוֹקְנָא דְּאֶתְרָשִׁים בֵּיהּ, בְּגִין דְּדָא הוּא פְּקוּדָא מַעְלִיא לְאֶסְתְּלָקָא בַּר נָשׁ בְּדִיוֹקְנֵיהּ דְּאָדָם עַל כָּל שְׂאָר פְּקוּדֵין.

כָּלֶם זַעִים וּפּוֹחַדִים מְאוּתָהּ הַדְּמוּת שְׁנַרְשָׁמָה בּוּ, מִשּׁוּם שְׁזוּוּ הִיא מְצוּהָ מַעְלָה שְׁיִתְעַלָּה בֶּן אָדָם בְּדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם עַל כָּל שְׂאָר הַמְּצוּוֹת.

מְצוּהָ תְּשִׁיעִית - לְחֹן אֶת הָעַנְיִים וְלָתֵת לָהֶם טְרַף, שְׁכַתּוֹב נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ. נַעֲשֶׂה אָדָם - מְשׁוֹתָפָא, כְּלָל שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה. בְּצַלְמֵנוּ - עֵשִׂירִים. כְּדְמוּתֵנוּ - עַנְיִים. שְׁהָרֵי מַצַּד הַזָּכָר עֵשִׂירִים, וּמַצַּד הַנִּקְבָּה עַנְיִים. כְּמוֹ שֶׁהֵם בְּשׁוֹתָפּוֹת אַחַת וְזֶה חָס עַל זֶה, וְזֶה נוֹתֵן לְזֶה וְגוֹמֵל לוֹ חֶסֶד, כִּפְּ צְרִיךְ אָדָם לְמַטָּה שְׁיִהְיוּ עֵשִׂיר וְעַנְי בְּחַבּוּר אַחַד, וְלָתֵת זֶה לְזֶה וּלְגַמֵּל חֶסֶד זֶה לְזֶה.

וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו' - הַסּוּד שְׁלָנוּ רָאִינוּ בְּסַפְרוֹ שֶׁל שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ, שְׁכָל מִי שְׁחָס עַל הָעַנְיִים בְּרַצוֹן הַלֵּב, לָא מְשַׁתְּנָה דְּמוּתוֹ לְעוֹלָם מְדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן. וְכִיּוֹן שְׁדְמוּתוֹ שֶׁל אָדָם גְּרַשְׁמָה בּוּ, הוּא שׁוֹלֵט עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם בְּאוּתָהּ הַדְּמוּת. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (בראשית ט) וּמִוֹרָאֲכֶם וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ וְגו'.

מִנָּא לָן מְנַבּוּכְדִנְצַר. אַף עַל גַּב דְּחָלָם הֵהוּא חֲלָמָא, כָּל זְמַנָּא דְהוּהּ מִיחֵן לְמַסְכְּנֵי לָא שָׂרָא עֲלֵיהּ חֲלָמִיהּ. כִּיּוֹן דְאַטִּיל עֵינָא בִישָׂא דְלָא לְמִיחֵן לְמַסְכְּנֵי, מַה כְּתִיב, ^(דניאל ד) עוֹד מִלְתָּא בְּפוּם מִלְכָּא וְגו', מִיָּד אֲשַׁתְּנֵי דְיוֹקְנֵיהּ וְאַטְרִיד מִן בְּנֵי נְשָׂא. וְכִיּוֹן כֶּף נַעֲשֶׂה אָדָם. כְּתִיב הֲכָא עֲשִׂיהּ, וְכְתִיב הֲתָם ^(רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז. כִּאֵן עֲשִׂיהּ, וְכְתוּב שֵׁם ^(רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

מִנָּא לָן מְנַבּוּכְדִנְצַר. אַף עַל גַּב דְּחָלָם הֵהוּא חֲלָמָא, כָּל זְמַנָּא דְהוּהּ מִיחֵן לְמַסְכְּנֵי לָא שָׂרָא עֲלֵיהּ חֲלָמִיהּ. כִּיּוֹן דְאַטִּיל עֵינָא בִישָׂא דְלָא לְמִיחֵן לְמַסְכְּנֵי, מַה כְּתִיב, ^(דניאל ד) עוֹד מִלְתָּא בְּפוּם מִלְכָּא וְגו', מִיָּד אֲשַׁתְּנֵי דְיוֹקְנֵיהּ וְאַטְרִיד מִן בְּנֵי נְשָׂא. וְכִיּוֹן כֶּף נַעֲשֶׂה אָדָם. כְּתִיב הֲכָא עֲשִׂיהּ, וְכְתִיב הֲתָם ^(רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

כִּאֵן עֲשִׂיהּ, וְכְתוּב שֵׁם ^(רות ב) שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בּוֹעֵז.

ספר אור הזוהר (עמוד 77)

– פֶּרֶק אַ עֲנָף א' –

מַעֲלַת אַמִּירַת הַזֹּהָר וְהַתְּקוּנִים אֲפִלוּ בְּלֵי הַבְּנָה

ז) לְשׁוֹן הַזֹּהָר הַקְדוּשׁ הוּא מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה, אַף שְׂאִינוּ מִבֵּין כָּלֵל מַה שְׂאֵמַר עַל דְּרָךְ דְּאִיתָא שְׁלִשׁוֹן הַזֹּהָר הַקְדוּשׁ הוּא מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה, אַף שְׂאִינוּ מִבֵּין כָּלֵל מַה שְׂאֵמַר, כְּמִשְׁלַח הַנְּכֻנָּס לְחַנוּת שֶׁל בִּשְׁמֵם, אַף עַל פִּי שְׂלֵא לְקַח כְּלוּם, מִכָּל מְקוּם רִיחַ טוֹב קָלַט עִמּוֹ. (הַרְבֵּי הַקְדוּשׁ רַבִּי מִשֶּׁה חַיִּים אֲפָרִים מְסַדִּיקוּב בְּעַל דְּגָל מַחְנֵה אֲפָרִים בְּלִקוּטִים דְּבוּר הַמַּתְחִיל יִשְׁקֵנִי)

ח) אָמַר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה: אַמִּירַת הַזֹּהָר מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אָמַר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה: בְּגו' דְּבָרִים הַכָּלֵל הַפֶּה מִמֶּה שְׂאֵמְרוּ אֶחָד הַמְרַבֵּה וְאֶחָד כּו' וּבְלִבְד שְׂיָכוֹן, אֵלֶּא אֶחָד הַמְכּוֹן כּו' וּבְלִבְד שְׂיָרְבֵה, אַמִּירַת הַזֹּהָר מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה. (סֵפֶר נְתִיב רְשִׁי, בְּשֵׁם מוֹרִי, הֵלֵא הוּא הַרְבֵּי הַצְדִּיק רַבִּי הֵלֵל מִפְּאָרִיטֵשׁ)

ט) בְּשֵׁם אַדְמוֹר הַזֶּקֶן (בְּעַל הַתְּנִיָּא) נִשְׁמְתוּ בְּגַזְזֵי מְרוֹמִים: סֵפֶר הַזֹּהָר הַלְשׁוֹן מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אַף עַל פִּי דְלָא יָדַע מֵאֵי קָאֵמַר שְׂמַעְתִּי מִמַּהֲרָ"ם הַלּוֹי יִפֶּה שְׂאֵמַר בְּשֵׁם אַדְמוֹר הַזֶּקֶן (בְּעַל הַתְּנִיָּא) נִשְׁמְתוּ בְּגַזְזֵי מְרוֹמִים סְגֻלָּה לְמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת בְּעַת הַתְּפִלָּה הוּא ג' דְּרָכִים וְכו', וְכֵן סֵפֶר הַזֹּהָר הַלְשׁוֹן מְסַגֵּל לְנִשְׁמָה אַף עַל פִּי דְלָא יָדַע מֵאֵי קָאֵמַר, וְלָכֵן כִּיּוֹן שְׂגו' דְּבָרִים אֵלּוּ אֵינָם צְרִיכִים בְּוָנָה, לָכֵן מוֹעִילִים לְטַהַר הַמַּחְשָׁבָה מִמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת. (סֵפֶר מְגִדָּל עוֹ, מֵאֲמָרֵי דְבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים מֵאַדְמוֹרֵי חֲכָ"ד, עֲמוּד תַּכּוֹ)

י) שְׂמַעְנוּ בְּפִרוּשׁ מִפִּי אַדְמוֹר הַזֶּקֶן (בְּעַל הַתְּנִיָּא) בְּלִיאֲזוּנֵי: מוֹעִיל קְרִיאַת דְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְדוּשׁ אַף דְלָא יָדַע מֵאֵי קָאֵמַר וְכֵמוּ שְׂשִׁמְעֵנוּ בְּפִרוּשׁ מִפִּי אַדְמוֹר הַזֶּקֶן (בְּעַל הַתְּנִיָּא) בְּלִיאֲזוּנֵי, שְׂיִישׁ בְּחִינַת טְמָטוּם הַמַּח וְכו', וְלָזֶה מוֹעִיל קְרִיאַת דְּבָרֵי הַזֹּהָר הַקְדוּשׁ אַף דְלָא יָדַע מֵאֵי קָאֵמַר. (חֲנֵה אֲרִיאֵל, לַהֲרִי"א מְהוּמִיל, שְׁמוֹת עֲמוּד סוֹ)